

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาของความยากจน เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนโดยการพึ่งตนเองของประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. ตำบลหนองพิกุล อำเภอดากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการวิจัยออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาของความยากจนของประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.

1. ศึกษาหลักการ แนวความคิด ทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งศึกษาภาคสนาม (Field study) ในปัญหาของความยากจนจากประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย

2. นำผลที่ได้จากการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการ เพื่อกำหนดจุดประสงค์กรอบแนวคิดและกำหนดกลุ่มประชากรสร้างเครื่องมือในการวิจัย ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์

3. สร้างและพัฒนาแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม
6. สรุปปัญหาความยากจนของประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.

ช่วงที่ 2 สร้างยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนโดยการพึ่งตนเองของประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.

1. ผู้วิจัยนำประเด็นสรุปปัญหาความยากจนประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. ในแต่ละด้านมาจัดลำดับความสำคัญ
2. นำประเด็นปัญหา เข้าสู่การระดมความคิดของประชาคมหมู่บ้าน โดยขบวนการ (A-I-C) จำนวน 33 คน กำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนโดยการพึ่งตนเอง ตามกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน A-I-C
3. นำผลจากกระบวนการ A-I-C มาสังเคราะห์เป็นยุทธศาสตร์
4. เขียนรายงานผลการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาของความยากจน

การจัดเก็บข้อมูลทั้งหมดของประชากรที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. ปี 2549 ตำบลหนองพิกุล อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 82 ครัวเรือน ๆ ละ 1 คน

ช่วงที่ 2 สร้างยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยวิธีการพึ่งตนเอง

ตัวแทนประชาคมระดับหมู่บ้านที่แบ่งเป็น 3 ฝ่าย ฝ่ายความมั่นคง ฝ่ายพัฒนาสังคม ฝ่ายส่งเสริมอาชีพ ตัวแทนทั้ง 3 ฝ่ายๆละ 1 คน จำนวน 33 คน เข้าร่วมประชาคมในระดับตำบล เพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาความยากจน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาความยากจนประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. ตำบลหนองพิกุล อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือขึ้น จำนวน 1 ชุด เป็นแบบสอบถามปัญหาความยากจนของประชาชนตำบลหนองพิกุล อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาความยากจน ในด้านรายรับ/รายได้น้อย และรายจ่ายในครัวเรือนตำบลหนองพิกุล อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 ข้อ

เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยแบ่งเป็น 4 ระดับ (สำราญ มีแจ้ง. 2544:37) ดังนี้

ปัญหามากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
ปัญหามาก	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
ปัญหาน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
ปัญหาน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

ช่วงที่ 2 สร้างยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนโดยการพึ่งตนเอง ผู้วิจัยสร้างแบบบันทึกผลการทำประชาคม A-I-C ในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในความคิดที่ริเริ่มและสร้างสรรค์เพื่อหายุทธศาสตร์ในการพัฒนา และดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานในโครงการและกิจกรรม

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. กำหนดกรอบเพื่อสร้างเครื่องมือในการวิจัยโดยกำหนดขอบเขตการวิจัยภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์
3. สร้างแบบสอบถามและปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์

4. นำเครื่องมือเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ จำนวน 3 คน ดังนี้

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปรีชา สนธิรักษ์ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนศ มีศรีสวัสดิ์ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

4.3 อาจารย์นิเวศน์ คำรัตน์ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยกำหนดคะแนนความคิดเห็น ดังนี้ (ศิริวิทย์ กุลโรจนภัทร.2541: 85)

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความตรงตามเนื้อหา
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความตรงตามเนื้อหา
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความไม่ตรงตามเนื้อหา

และผู้วิจัยได้นำคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ค่าคะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อมาหาค่า IOC (Index of Congruence) ซึ่งพบว่าแบบสอบถามมีค่า IOC ตั้งแต่ระดับ 0.66 ขึ้นไป

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชน ตำบลลำนาทรายณ์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีการครอนบาค (บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ.2543: 199) และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการเก็บข้อมูล ดังนี้
ช่วงที่ 1

1. ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูล โดยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล จากสำนักงานโครงการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึง นายอำเภอตากฟ้า เพื่อขออนุญาตจัดเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูล โดยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ จากสำนักงานโครงการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ในการจัดเก็บข้อมูลให้ผู้นำหมู่บ้าน และประธานประชาคมหมู่บ้าน หมู่ที่ 1-11 ตำบลหนองพิกุล อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้วิจัยแจกและเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองในระหว่าง วันที่ 21 – 28 มกราคม 2549

3. ผู้วิจัยได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 82 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

ช่วงที่ 2

1. ผู้วิจัยทำหนังสือส่งผู้นำชุมชน และประธานประชาคม หมู่ที่ 1-11 ตำบลหนองพิกุล อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเชิญเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work Shop) ในวันที่ 4 มีนาคม 2549 เวลา 09.00 - 16.00 น ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพิกุล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสรุปปัญหาความยากจนของประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. มาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการในการทำประชาคม

2. นำข้อมูลที่ได้จากการร่างยุทธศาสตร์เข้าร่วมประชุม A-I-C ดังนี้

2.1 การเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Appreciation) เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ พร้อมทั้งวิเคราะห์สถานการณ์ของหมู่บ้านในปัจจุบัน อีกทั้งให้กำหนดทิศทางในอนาคตว่าต้องการพัฒนาในทิศทางใด

2.2 การสร้างแนวทางในการพัฒนา (Influence) โดยการระดมความคิดเห็นเริ่มของแต่ละคนมาช่วยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ และวิสัยทัศน์ และการจัดทำโครงการ และกิจกรรม

2.3 การสร้างแนวทางปฏิบัติ (Control) การกำหนดแผนปฏิบัติใครจะทำอะไร ทำอย่างไร เมื่อใด มีค่าใช้จ่ายเท่าใด เงินจากที่ใด โดยกำหนดยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาคความยากจนด้วยวิธีการพึ่งตนเอง

3. นำผลจากกระบวนการ A-I-C มาสังเคราะห์เป็นยุทธศาสตร์
4. เขียนรายงานผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS ซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ช่วงที่ 1 ศึกษาปัญหาความยากจนของประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.

ตำบลหนองพิกุล อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์

1. การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาระดับปัญหาความยากจนของประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. ตำบลหนองพิกุล อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ โดยหาค่า มัชฌิมเลขคณิต (μ) ค่าส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของแบบสอบถามและนำมาปัญหาแต่ละกิจกรรมมาวิเคราะห์ ดังนี้

- 4 หมายถึง ปัญหามากที่สุด
- 3 หมายถึง ปัญหามาก
- 2 หมายถึง ปัญหาน้อย
- 1 หมายถึง ปัญหาน้อยที่สุด

2. ประมวลผลข้อมูล ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าสถิติตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาระดับปัญหาความยากจนของประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. หาค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน โดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (สำราญ มีแจ้ง. 2544 : 37) เป็นเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.00	หมายถึง	ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	ปัญหาอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	ปัญหาอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	ปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ช่วงที่ 2 สร้างยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนโดยการพึ่งตนเอง
ตำบลหนองพิกุล อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ โดยกระบวนการ A-I-C (Appreciation -
Influence - Control)

สถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha - Coefficient) (ฉ้วน สายยศ และอังคณา
สายยศ.2536 :171)

2. สถิติที่ใช้

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) %

2.2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) (μ)

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (σ)